

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/76/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1196899736
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Floreková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1196899736.4

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Florekovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci žalobcu : Lievre s.r.o., Bratislava, Sedmokráskova 6, IČO : 47 166 096, (predtým BAMF s.r.o., Kráľová pri Senci 271, 900 50 Kráľová pri Senci, IČO : 45 279 845), zastúpená AK Mišík, s.r.o., Bratislava, Bajkalská 21/A, proti žalovaným : 1. E. P., rod. C., F.. XX. X. XXXX, bytom T. T., F. X, 2. P. A., S.. C., F.. XX. XX. XXXX, bytom T. T., F.. J. XXA, žalované 1, 2 zastúpené JUDr. Romanom Hošovským, advokátom, AK Mikulášska 1/a, Bratislava, o výnos z nehnuteľnosti, na odvolanie žalovanej 1 proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 9. 11. 2017 - 1028 č.k. 14C/172/1996 - 1028 a na odvolanie žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 6. 4. 2016 č.k. 14C/172/1996 - 954, takto

rozhodol :

Odvolací súd bude v odvolacom konaní ďalej konať s obchodnou spoločnosťou Lievre s.r.o., Bratislava, Sedmokráskova 6, IČO : 47 166 096, ako právnym nástupcom BAMF s.r.o., Kráľová pri Senci 271, 900 50 Kráľová pri Senci, IČO : 45 279 845, na strane žalobcu.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach zmeňuje nasledovne :

Žalovaná 1 má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 90 %.

Žalovaná 1 má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %.

Štát má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 95 % a voči žalovanej 1 v rozsahu 5 %.

Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 6. 4. 2016 č.k. 14C/172/1996 - 954 potvrdzuje.

odôvodnenie :

1/ Rozsudkom zo dňa 9. 11. 2017 č.k. 14C/172/1996 - 1028 súd prvej inštancie zaviazal žalovanú 1 povinnosťou uhradiť žalobkyňi sumu 8.639,44 € v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku titulom peňažného plnenia v podobe výnosu z nehnuteľnosti, ktorý prislúcha spoluvlastníckemu podielu menšinového spoluvlastníka, a to rozsudkom pre uznanie (§ 282 CSP). Vo zvyšku (žalobkyňa uplatňovala zaplatenie pôvodne vo výške 121.109,68 €) konanie voči žalovanej 1 zastavil, z dôvodu späťvzatia žaloby žalobkyňou, so súhlasom žalovanej 1. Rovnako zastavil konanie voči žalovanej 2 (v celom rozsahu), nakoľko žalobkyňa voči žalovanej 2 vzala žalobcu v celosti späť (vzhľadom na výsledok dedičského konania po pôvodnej žalovanej I. C., zomrelej dňa 12. 11. 2016 (právnej predchodkyňi žalovaných E. P. a P. A.).

2/ O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiadna zo strán v spore nemá nárok na náhradu trov konania, s poukazom na ust. § 255 ods. 1, ods. 2, § 257, §262 ods. 1 CSP. Po zvážení všetkých okolností prípadu mal za to, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP, a to s poukazom na správanie strán v spore, resp. správanie ešte ich právnych predchodcov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že na výsledku konania má podiel ako žalobkyňa, ktorá pôvodne uplatňovala plnenie vo výške 121.109,68 €, ktoré bolo čiastočne nedôvodné, jednak čo do výšky, ako aj z dôvodu účinne vznesenej námietky premlčania; rovnako tak žalovaná napriek čiastočnej dôvodnosti nároku, ktorý bol preukázaný znaleckým posudkom spočiatku odmietala plniť a k čiastočnému plneniu pristúpila až po niekoľko rokov trvajúcim súdnym spore. K

uznaniu nároku žalobkyne do výšky nadobudnutého dedičstva žalovanou 1 došlo opäť až s odstupom času a nie bezodkladne po tom, ako na ňu prešli práva a povinnosti jej právnej predchodkyne. Súd prvej inštancie vzal do úvahy aj skutočnosť, že zastavenie konania nezavinila žalobkyňa ale k jeho zastaveniu v časti, v ktorej by bola inak úspešná (časť príslušenstva týkajúca sa úrokov z omeškania) došlo z dôvodu úmrtia pôvodne žalovanej, nakoľko dlhy poručiteľa prechádzajú na dedičov len do výšky nadobudnutého dedičstva; ak by žalobkyňa vo zvyšku nezobrala žalobu späť, musel by ho súd v uvedenej časti zamietnuť. Z uvedených dôvodov žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nepriznal. 3/ O náhrade trov, ktoré v konaní vznikli štátu, rozhodol súd prvej inštancie tak, že štátu voči žalobkyni a rovnako aj žalovanej 1 priznal nárok na náhradu trov konania, a to voči každej z nich v rozsahu po 50 % , s tým, že o ich samotnej výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, vyšším súdnym úradníkom. V tejto časti svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na to, že v konaní súdom ustanovený znalec vypracoval znalecký posudok; uznesením zo dňa 20. 10. 2010 priznal súd znalcovi O.. E. P. odmenu za vypracovanie znaleckého posudku a odmenu za vypracovanie doplnku č. 1 k znaleckému posudku č. X/XXXX; zároveň súd rozhodol o vyplatení odmeny súdnemu znalcovi tak, že suma 821,81 € bude vyplatená zo štátnych finančných prostriedkov. Svoje rozhodnutie o priznaní náhrady trov, ktoré v konaní vznikli štátu odôvodnil súd prvej inštancie čl. 4 ods. 1, ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1, §259 CSP. Štátu v konaní vznikli trovy tým, že hradil výdavky spojené so znaleckým dokazovaním, pričom v súčasnej právnej úprave (CSP) neexistuje procesné ustanovenie, ktoré by explicitne umožňovalo priznať náhradu trov konania štátu. Za obsahovo a účelom najbližšie ustanovenia CSP možno v zmysle čl. 4 ods. 1 CSP považovať ust. § 255 CSP o náhrade trov konania podľa pomeru úspechu vo veci a tiež ust. § 259 CSP, ktoré umožňuje uplatnenie výdavkov „inej osobe“ (okrem strany sporu a svedka), keď bolo nutné rozhodnúť o náhrade trov štátu s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a rozumného usporiadania procesných vzťahov v zmysle čl. 4 ods. 2 CSP. Preto stanovil žalobkyni ako aj žalovanej 1 povinnosť nahradiť štátu trovy konania, ktoré mu vznikli z dôvodu, že štát hradil zo štátnych prostriedkov trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti so znaleckým dokazovaním, a to v rozsahu po 50 % každej z nich. Prihliadol na skutočnosť, že znalecký posudok bol vypracovaný v záujme každej z nich, nakoľko preukázal tak čiastočnú dôvodnosť ako aj čiastočnú nedôvodnosť nároku, so zreteľom na to, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

4/ Uvedený rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná 1; jej odvolanie smerovalo proti výroku o náhrade trov konania, ako aj výroku o trovách štátu; v napadnutých výrokoch žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žalovaná 1 nesúhlasila so záverom prvoinštančného súdu, že v okolnostiach danej veci spočívajú dôvody hodné osobitného zreteľa, umožňujúce aplikáciu ust. § 257 CSP. Uviedla, že použitie § 257 CSP prichádza do úvahy len ak existujú celkom výnimočné okolnosti, pričom dané ustanovenie sa nemá vykladať reštriktívne a nemá spôsobiť neprimeranú tvrdosť voči tej sporovej strane, ktorá by podľa zásady úspechu v spore mala nárok na trovy konania. Závery súdu prvej inštancie nie sú plne v súlade so skutočným stavom veci a nie sú takého výnimočného charakteru, aby odôvodňovali postup podľa § 257 CSP. Žalovaná 1 poukazovala na uznesenie NS SR z 18. 1. 2012, sp. zn. 6MCdo 5/2011, podľa ktorého hodnotenie okolností pre použitie § 257 CSP treba urobiť komplexne za celé obdobie sporu aj podľa správania sa sporových strán v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a podľa princípov spravodlivosti. Považovala za nesporné, že žalobkyňa, vtedajší druhý žalobca Q.. I. a po účelovom postúpení pohľadávky aj BAMF, s.r.o. v konaní uplatňovali proti pôvodne žalovanej (matke súčasných žalovaných) bezdôvodné nároky; podľa uznesenia prvoinštančného súdu zo dňa 3. 5. 2011 požadoval BAMF s.r.o. zaplatenie 125.742,07 € a po zaplatení uznaného nároku žalovanou vo výške 4.632,59 € žiadal podaním zo dňa 4. 11. 2011 (uznesenie prvoinštančného súdu zo dňa 30. 11. 2011) sumu 121.109,48 €. Žalobcovia sa v konaní dopúšťali rady procesných pochybení, napr. pri špecifikácii nárokov žalobkyne E. T. a Q. I., pri označovaní a odôvodňovaní svojich nárokov, pri postupovaní svojich pohľadávok na terajšieho žalobcu, ignorovaním všetkých okolností potvrdzujúcich premlčanie nárokov, keď námietku premlčania pôvodne žalovaná I.. C. uplatnila už vo vyjadrení zo dňa 21. 11. 2005. Tvrdošijne zotrvávali na tom, že ich nároky premlčané nie sú, súd vykonával dokazovanie ohľadom celého žalovaného obdobia od 1. 7. 1992 podľa žaloby, resp. od 1. 1. 1993 (podľa ďalších petitov) do 15. 5. 2006 (do prevodu podielu na dotknutej nehnuteľnosti I.. C. na E.. P.). Aj tieto okolnosti v spôsobe vedenia sporu zo strany žalobcov mali za následok neúmerne a zbytočné predĺženie konania na hranicu až 21 rokov, čím vzrástli náklady na strane žalovanej. Žalobcovia svoje nároky uplatňovali v konaní v bezdôvodnej výške a neskoro. Aj keby nedošlo k smrti pôvodne žalovanej I.. C., súd by musel žalobu v rozsahu nad žalovanou uznané nároky ako bezdôvodnú zamietnuť, najmä z dôvodu ich premlčania. Uvedený záver korešponduje aj so stanoviskom Krajského súdu v Bratislave v uznesení zo dňa 6. 11. 2014 č.k. 9Co/386/2012 - 910. Pôvodne žalovaná

I..C. v priebehu konania od počiatku uznávala nepremiľčané nároky žalobcov od 4. 7. 1994 do 30. 6. 1996, nebola jej však známa ich výška. Po znaleckom dokazovaní 30. 8. 2011 uhradila spoločnosti BAMF, s.r.o. sumu 4.632,59 €. Pri výpočte uznaného nároku vychádzala žalovaná povahy nároku na vydanie výnosov zo spoločnej nehnuteľnosti, ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia (ako nárok označovali aj samotní žalobcovia). Premiľčanie nároku tak posudzovala v zmysle ust. § 107 ods. 1 Obč. zák. v dĺžke dvoch rokov. Pokiaľ žalovaná plnila oneskorene vo vzťahu k nešpecifikovanej žalobe, tak tu bola sankcionovaná tým, že v rozsudku zo dňa 9. 11. 2017 bola zaviazaná zaplatiť úroky z omeškania; nie je preto správne a spravodlivé túto okolnosť použiť opätovne aj vo vzťahu k aplikácii ust. § 257 CSP. Vzhľadom na stanovisko odvolacieho krajského súdu v zrušujúcom uznesení zo dňa 6. 11. 2014 o tom, že predmetom konania je právny vzťah z podielového spoluvlastníctva, ktorý plynie z ust. § 137 ods. 1 Obč. zák. v spojení s § 123 Obč. zák. a nároky z neho sa premiľčujú v trojročnej všeobecnej premiľčacej dobe podľa § 101 Obč. zák., žalovaná 1 vo svojom vyjadrení zo dňa 20. 7. 2017 uznala ešte aj nárok na zaplatenie výnosu zo spoločnej nehnuteľnosti za čas od 4. 7. 1993 do 4. 7. 1994 vo výške 1.618,25 €. Túto sumu akceptoval aj žalobca. Po zhrnutí uvedených skutočností sa žalobca a jeho právni predchodcovia domáhali od pôvodne žalovanej zaplatenia istiny 125.742,07 €, z ktorej ona uznala ako oprávnenú sumu 4.632,59 €. Žalovaná 1 ako právna nástupkyňa uznala ako oprávnenú tiež sumu 1.618,25 €, spolu teda čiastku 6.250,84 €, čo vo vzťahu k uplatnenej sume 125.742,07 € predstavuje podiel 4,97 %. Okrem toho, pôvodne žalovaná z uvedenej sumy 6.250,59 € uhradila sumu 4.632,59 € mimosúdne. Žalobca tak mal úspech iba v nepatrnnej časti a zanedbateľnej miere, preto by bolo na mieste postupovať podľa ust. § 255 ods. 2 CSP. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania treba tiež vziať do úvahy, prečo by mala žalovaná 1 znášať náklady na jej právne zastúpenie, keď podľa skutočného stavu a názoru súdu mala vo veci úspech. Žalobcovia navyše viac krát zavinili vznik trov konania svojím nekvalifikovaným postupom pri uplatňovaní nárokov na súde (napr. rozsudok NS SR sp. zn. 3 M Cdo 5/2006). Pokiaľ ide o náhradu trov konania, ktoré vznikli štátu, súd prvej inštancie v ich prípade aplikoval ust. § 255 CSP, ale odchyľil sa od záverov týkajúcich sa náhrady trov konania samotných sporových strán. Súd teda neakceptoval stanovisko uplatnené pri rozhodovaní o trovách strán sporu, t.j. že žalovaná 1 mala v konaní vo veci samej plný úspech. Žalovaná 1 namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore so skutočným stavom a vychádza v napadnutých častiach z nesprávneho právneho posúdenia veci.

5/ Na odvolanie žalovanej 1 sa písomne vyjadril žalobca tak, že navrhoval odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach ako vecne správny potvrdiť. Žalobca vo vyjadrení poukazoval na to, že v danej právnej veci bola preukázaná existencia dôvodov osobitného zreteľa, ktorými argumentoval v rozhodnutí prvoinštančný súd. dodal, že v žiadnej časti svojho rozhodnutia súd prvej inštancie neuvádza svoj záver o tom, že žalovaná 1 má podľa zásady pomeru úspechu voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania podľa §255 CSP, ale z dôvodov osobitného zreteľa pristúpil k použitiu ust. § 257 CSP. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia týkajúcej sa náhrady trov konania venuje len odôvodneniu aplikácie ust. § 257 CSP. Keďže predmetným rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovanú 1 povinnosťou zaplatiť žalobkyni sumu 8.639,44 €, je žalobca názoru, že jeho nárok bol dôvodný, hoci aj čiastočne, z ktorého dôvodu súd prvej inštancie nemohol žalovanej 1 priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Naopak, aj keby súd prvej inštancie nepristúpil k použitiu ust. § 257 CSP (t.j. aj keby neexistovali dôvody hodné osobitného zreteľa), do úvahy by podľa názoru žalobcu prichádzalo len použitie ust. § 255 ods. 2 CSP a teda ani jedna zo strán sporu by nemala právo na náhradu trov konania, nakoľko došlo k preukázaniu dôvodnosti žalovaného nároku znaleckým dokazovaním a následnej aj jeho uznaním zo strany žalovanej 1. Námietky žalovanej 1, že žalobca uplatňoval v konaní bezdôvodné nároky, pričom sa mal dopúšťať v konaní procesných pochybení považuje žalobca pre účely rozhodovania o nároku na náhradu trov konania za irelevantné.

6/ Ďalšie podania strán sporu v konaní neboli učené.

7/ Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1.7.2016 (ďalej len „CSP“) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8/ Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie CSP preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania (t.j. vo výrokoch o nároku na náhradu trov konania žalobcu a žalovanej 1 a o trovách štátu), v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej 1 je dôvodné.

9/ Úvodom je nutné uviesť, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie rozsudkom zo dňa 9. 11. 2017 bol žalujúcou stranou v spore žalobca - obchodná spoločnosť BAMF, s.r.o., Kráľová pri Senci 271, 900 50 Kráľová pri Senci, IČO : 45 279 845, avšak po podaní odvolania žalovanou 1 voči rozsudku (odvolanie žalovanej 1 podané na pošte dňa 7. 12. 2017), t.j. v priebehu odvolacieho konania obchodná spoločnosť

BAMF s.r.o. zanikla výmazom dňa 6. 3. 2018, a to v dôsledku zlúčenia s obchodnou spoločnosťou Lievre, s.r.o., Sedmokráskova 6, Bratislava, IČO : 47 166 096, ktorá spoločnosť sa tak stala právnym nástupcom zaniknutej spoločnosti BAMF, s.r.o.

10/ Vzhľadom na uvedenú okolnosť odvolací súd v zmysle ust. § 64 CSP rozhodol, že v odvolacom konaní bude pokračovať so spoločnosťou Lievre, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Sedmokráskova 6, IČO : 47 166 096, na strane žalobcu ako s právnym nástupcom spoločnosti BAMF, s.r.o.

11/ Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

12/ Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

13/ Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

14/ V ust. § 255 ods. 1 CSP je premietnutá zásada úspechu v spore, ako základné kritérium priznania náhrady trov konania. Úspech vo veci (tiež zodpovednosť za výsledok sporu) pritom súd skúma vždy čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) je charakteristická pre sporové konania (akým je aj predmetná právna vec) a uplatní sa tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane (účelne vynaložené, preukázané) trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé (bod 9 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), že prvoinštančný súd správne najprv skúmal, ktorej zo sporových strán by vzniklo právo na náhradu trov konania, následne dospel k záveru, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle ust. § 257 CSP, na základe ktorého nárok na náhradu trov konania inak úspešnej strane neprizná.

15/ Citované ust. § 256 ods. 1 CSP vyžaduje zodpovednosť za zavinenie tej strany sporu, ktorej procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Ak je dôvodom zastavenia konania späťvzatie žaloby, platí, že žalobca nezavinil zastavenie konania vtedy, ak vzal späť žalobu, ktorá bola podaná dôvodne, pre správanie žalovaného; je tomu tak napr. vtedy, keď žalovaný po začatí konania zaplatil žalobcovi uplatňovanú pohľadávku alebo s ním uzavrel dohodu a pod. Znamená to, že ak má správanie, ktoré spôsobilo zastavenie konania, ísť na ťarchu žalovaného, musí ísť z procesného hľadiska o takú situáciu, kedy sa žalovaný zachová v intenciách žalobného návrhu (petitu), t.j. nastane situácia, kedy bola požiadavka žalobcu splnená neskorším správaním sa (konaním) žalovaného, bez toho, aby o veci meritórne rozhodol súd. V takýchto prípadoch má žalobca právo, aby mu žalovaný nahradil trovy, ktoré účelne vynaložil na uplatňovanie svojho práva. Pokiaľ o takýto prípad nejde, je nutné uzavrieť, že to bol žalobca, kto zavinil (z procesného hľadiska), že konanie muselo byť zastavené. Potom má naopak žalovaný právo, aby mu žalobca nahradil trovy, ktoré účelne vynaložil na bránenie svojho práva.

16/ Predmetom konania bolo peňažné plnenie vo výške 125.742,07 € (v zmysle uznesenia zo dňa 3. 5. 2011), po čiastočnej úhrade 4.632,59 € ešte právnou predchodkyňou žalovaných 1, 2, bol nárok žalobcu upravený na konečnú istinu 121.109,68 € (uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 30. 11. 2011), z ktorej sumy bol žalobca úspešný čo do istiny 1.618,25 €. Rozsudkom súdu prvej inštancie bola síce žalovaná 1 zaviazaná na plnenie vo výške 8.639,44 €, z priznanej sumy však istina predstavuje len už spomínaných 1.618,25 €, zvyšok (8.639,44 € - 1.618,25 € = 7.021,19 €) predstavujú kapitalizované úroky z omeškania, t.j. nie ďalšia istina. Z pôvodne uplatnenej istiny 125.742,07 € tak bol žalobca v konaní úspešný čo do istiny 6.250,84 € (4. 632,59 € + 1.618,25 €). K (čiastočnému) plneniu zo strany ešte pôvodne žalovanej došlo až po podaní žaloby na súde, čo do sumy 4.632,59 €, čím vznikol nárok na náhradu trov konania žalobcovi na základe ust. § 256 ods. 1 CSP (konanie o návrhu čo do sumy 4.632,59 € súd prvej inštancie zastavil uznesením zo dňa 30. 11. 2011 č.k. 14C/172/1996 - 796), keďže to bola právna predchodkyňa žalovaných, ktorá procesne zavinila zastavenie konania o tejto časti nároku.

17/ Pomer úspechu (miera úspechu) je základným meradlom pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov; ak dosiahla strana plný úspech v spore, súd jej prizná celú náhradu trov konania. Ak žiadna zo strán nemala v spore plný úspech (§ 255 ods. 2 CSP), potom je potrebné uzavrieť, že každá z nich dosiahla úspech čiastočný, t.j. každá zo strán je sčasti úspešná aj sčasti neúspešná. Pokiaľ mala strana úspech v spore len čiastočný, náhrada trov sa pomerne rozdelí. Na to, aby čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí ísť o prevažujúci úspech, t.j. po porovnaní procesnej úspešnosti oboch strán musí zostať ešte suma, ktorá opodstatňuje záver o tom, že jedna zo strán dosiahla v spore prevažujúci úspech. Náhrada sa neprizná žiadnej zo strán sporu spravidla vtedy, ak sa v spore navzájom vyvážia úspech aj neúspech. Na rozhodnutie súdu o priznaní náhrady trov konania má tak zásadný vplyv pomer úspechu jednej sporovej strany voči protistrane. Pomerné rozdelenie trov je potom odrazom reálneho výsledku sporu. Vo vzťahu k prejednávanej právnej veci, vychádzajúc zo skutočností, že zo žalovanej istiny 125.742,07 € dosiahol žalobca úspech čo do sumy 6.250,84 € (t.j. porovnaním uplatneného a priznaného nároku) je potom odvolací súd uzavrel, že ako žalobca tak aj žalovaná 1

dosiahli v konaní každý čiastočný úspech, pričom úspech žalovanej 1 je prevažujúci. V percentuálnom vyjadrení dosiahla žalovaná 1 úspech (po zaokrúhlení) v rozsahu 95 %, kým žalobca bol úspešný v rozsahu 5 % (zaokrúhlene). Potom žalovaná 1 má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 90 % (95 % - 5 %).

18/ Zároveň odvolací súd konštatuje, že na rozdiel od súdu prvej inštancie nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali podľa § 257 CSP žalovanej 1 výnimočne náhradu trov konania v tom rozsahu, v akom jej vznikol nárok, nepriznať. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP), resp. za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP) a znamená, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania. Použitie ust. § 257 CSP teda negatívne dopadá na tú stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, z ktorého dôvodu musí použiť tohto ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter. Samotné dôvody hodné osobitného zreteľa a ani výnimočné okolnosti zákon (Civilný sporový poriadok) bližšie nešpecifikuje. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd prihliadať na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu a všimnúť si aj okolnosti, ktoré viedli strany sporu k uplatneniu ich práva na súde a ich postoj v konaní. Odvolací súd takéto výnimočné okolnosti (majetkové, sociálne, osobné, či zárobkové) z obsahu spisového materiálu nezistil. V prípade postoja strán v konaní spravidla prihliada súd na to, ako si strany plnili svoje procesné povinnosti, či sa v konaní snažili postupovať z procesného hľadiska účelne, a v tejto súvislosti je podľa odvolacieho súdu nutné skonštatovať, že z procesného hľadiska žalobca v konaní postupoval veľmi nekonzistentne, keď nemal po dlhú dobu vedenia súdneho sporu ujasnené, v akej výške sa vlastne domáha peňažného plnenia, hoci podklady pre vyčíslenie svojho tvrdeného peňažného nároku mal k dispozícii. Nutno tiež vziať do úvahy okolnosť, že by bolo nespravodlivé, aby tá strana sporu, ktorá konanie neiniciovala a ktorá dôvodne bránila svoje právo, nedostala náhradu trov konania, ktoré musela v súvislosti s tým v konaní účelne vynaložiť, včítane trov spojených s právnym zastúpením. Odvolací súd v danom prípade teda nezistil dôvod na použitie ust. § 257 CSP.

19/ Pokiaľ ide o žalovanej 1 uloženie povinnosť nahradiť štátu trovy (spolu so žalobcom každý v rozsahu 50 %), Civilný sporový poriadok neobsahuje ustanovenie obdobné bývalému § 148 OSP, ktoré sa týkalo náhrady trov konania štátu. Ako už správne uviedol súd prvej inštancie, štát, ktorý hradil trovy dôkazu, má v konaní rovnaké postavenie, ako každý iný subjekt, ktorému v súvislosti s dokazovaním vznikli trovy, a teda má rovnaké právo na ich náhradu. Bez ohľadu na chýbajúce ustanovenie, ktoré by upravovalo náhradu trov štátu v CSP, považuje odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie za správne a logické uložiť v danom prípade povinnosť nahradiť trovy, ktoré v konaní vznikli štátu tým, že hradil náklady znaleckého dokazovania zo štátnych finančných prostriedkov. Náhrada týchto trov však musí vychádzať z rozhodnutia o nároku na náhradu trov medzi stranami sporu žalobkyni, podľa výsledku konania, t.j. pomerne, v zmysle ust. § 255 ods. 2 CSP, z ktorého dôvodu prináleží štátu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 95 % voči žalobcovi a v rozsahu 5 % voči žalovanej 1, zohľadňujúc percentuálny pomer dosiahnutého úspechu a neúspechu žalobcu a žalovanej 1 v konaní.

20/ Súd prvej inštancie v časti rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania a náhrade trov štátu vec nesprávne právne posúdil, keď v prípade nároku na náhradu trov sporových strán aplikoval ust. § 257 CSP, hoci pre použitie tohto ustanovenia neboli splnené zákonné podmienky a z nesprávneho právneho posúdenia vychádzalo aj jeho rozhodnutie o náhrade trov, ktoré v konaní vznikli štátu, keď rozhodnutie o nich nevychádzalo z ust. § 255 ods. 2 CSP, t.j. z tej miery úspechu, ktorú dosiahli sporové strany v konaní (95 % žalovaná 1 a 5 % žalobca).

21/ Napadnutým uznesením zo dňa 6. 4. 2016 č.k. 14C/172/1996 - 954 súd prvej inštancie žalobcovi (v tom čase BAMF, s.r.o.) nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení predmetného uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že v tlačive pre zdokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, uviedol, že jeho zostatok na účtoch v banke predstavuje sumu 11,53 €, tiež, že nevlastní žiadne nehnuteľnosti, nie je vlastníkom žiadnych hnutelných vecí nad 750 €, nemá bankové úvery, iné pôžičky, ani záväzky voči spriazneným osobám, ani peňažné pohľadávky voči tretím osobám. Z uvedeného tlačiva tiež nevyplýva, že žalobca má peňažné záväzky, s ktorých plnením bol v deň podania žiadosti 30 dní v omeškaní. Súd prvej inštancie rozhodoval o návrhu žalobcu na priznanie mu oslobodenia od súdnych poplatkov ešte na základe ust. § 138 ods. 1, ods. 2 O.s.p.; priznať oslobodenie od súdnych poplatkov možno len v prípade kumulatívneho splnenia dvoch podmienok - ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Účastník konania musí tak preukázať svoju nepriaznivú majetkovú situáciu, zároveň v konaní nemôže ísť o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. V prejednávanej veci je žiadateľom o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov právnická osoba - podnikateľ v zmysle Obchodného zákonníka. Z uvedeného dôvodu nemožno žalobcu

podrobiť rovnakému posudzovaniu majetkových pomerov ako sociálne slabú fyzickú osobu, ktorá nevlastní žiaden majetok väčšieho rozsahu. Podnikanie je činnosťou, ktorou podnikateľ berie na seba riziko, že jeho konanie môže viesť k zisku aj k strate; priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov podnikateľovi by viedlo k neprípustnému prenášaní jeho podnikateľského rizika na štát. Okolnosti, že podnikateľ nie je pri svojej podnikateľskej činnosti úspešný a nedosahuje zisky, alebo že v dôsledku neúspešného podnikania v minulosti sa v súčasnosti ocitol v nepriaznivej finančnej situácii, nemôžu byť podľa názoru súdu dôvodmi pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Pomery žalobcu ako právnickej osoby by odôvodňovali jeho oslobodenie od súdnych poplatkov vtedy, pokiaľ by sa dostal do ťaživej finančnej situácie z dôvodov, ktoré by neboli v príčinnej súvislosti s jeho podnikaním, napr. z dôvodu vyššej moci (napr. uznesenie NS SR zo 17. 5. 2012 sp. zn. 8Sžf/48/2011). Nakoľko žalobca nepreukázal súdu existenciu takýchto dôvodov, podľa súdu prvej inštancie nespĺnil predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Dodal, že v tlačive pre dokladovanie pomerov žalobca uviedol, že počet jeho zamestnancov je nulový, čo znamená, že žalobca nemá ani zvýšené výdavky na výplatu mzdy pre zamestnancov.

22/ Uvedené uznesenie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, v celom rozsahu, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalobca podal odvolanie z dôvodu, že v konaní bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalobca poukazoval vo svojom odvolaní na to, že zákon v ust. § 138 O.s.p. rovnako tak ani zásada rovnosti účastníkov konania, nerozlišujú medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia zákonných podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom. Žalobca trval na tom, že spĺňa oba zákonné predpoklady na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Svoje majetkové pomery preukázal riadne vyplneným tlačivom, pričom nepriaznivé majetkové pomery preukázal dostačujúcim spôsobom, čo nenamietal ani súd prvej inštancie, keďže súd žalobcu nevyzval ani na doplnenie ani na dodatočné preukazovanie majetku. Nakoľko súd prvej inštancie uvedeným spôsobom nekonal, má žalobca za to, že postupom prvoinštančného súdu bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom. Zo strany žalobcu tiež nejde o o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, čo nespochybnil ani súd prvej inštancie v napadnutom uznesení. Svoj záver odôvodnil súd prvej inštancie výlučne skutočnosťou, že žalobca je podnikateľským subjektom, a teda že riziko neúspechu žalobcu, ktoré z podnikateľskej činnosti pre neho plynie, nemôže znášať štát. zákon stanovuje rovnaké kritériá pre všetkých účastníkov bez rozlišovania, či ide o fyzickú alebo právnickú osobu a podnikateľa alebo nepodnikateľa. Výška preddavku v predmetnej právnej veci, v súvislosti s ktorou žiada o priznanie oslobodenia, je pre žalobcu neprimerane vysoká, trvanie na úhrade preddavku zo strany súdu môže spôsobiť zmarenie možnosti žalobcu domáhať sa svojich práv a prístup k súdu, tiež by bolo ohrozené, resp. úplne znemožnené ústavou garantované právo na súdnu ochranu.

23/ Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1.7.2016 (ďalej len „CSP“) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

24/ Podľa § 470 ods. 2 prvá veta CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pre dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

25/ Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie CSP preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania (t.j. v celom rozsahu), v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

26/ Podľa § 254 ods. 1 CSP súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany.

27/ Z hľadiska aplikácie ust. § 254 CSP (predtým ust. § 138 O.s.p.) sú relevantné dve kritériá : a) nemajetnosť v širšom slova zmysle, t.j. či celková majetková situácia subjektu vyúsťuje do objektívnej neschopnosti zaplatiť súdny poplatok, b) pravdepodobnosť v úspechu v danom konaní na strane žiadateľa. Ustanovenie § 254 ods. 1 CSP umožňuje priznať oslobodenie od súdneho poplatku každému účastníkovi konania, teda nielen fyzickej osobe (súkromnej), ale aj podnikateľovi (fyzickej, ale aj právnickej osobe), za existencie podmienok pre toto oslobodenie, pričom určujúcim kritériom je objektívna schopnosť zaplatiť súdny poplatok v stanovenej výške. Z aplikácie § 254 CSP (predtým 138 ods. 1 O.s.p.) nie je možné vylúčiť podnikateľské subjekty, nakoľko aj tieto sa môžu ocitnúť v nepriaznivých pomeroch z dôvodov nesúvisiacich s podnikaním, najmä v prípade neodvratiteľných udalostí alebo iných prípadov vyššej moci. Iný výklad by viedol k neodôvodnenej diskriminácii určitej skupiny účastníkov konania. Pri nepodnikateľských subjektoch sú pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov rozhodujúce majetkové, zárobné, rodinné, zdravotné, osobné pomery účastníka; skúmanie

pomerov podnikateľských subjektov však nesmeruje do ich sociálnej, ale predovšetkým majetkovej sféry. Z hľadiska posudzovania ich platobnej schopnosti (solventnosti) nie je možné sa obmedziť len na zistenie, či majú disponibilné peňažné prostriedky, ale je nutné vziať do úvahy aj ich celkové majetkové pomery, teda aj spôsobilosť si tieto prostriedky zadovážiť; zároveň treba zohľadniť povahu ich podnikateľskej činnosti, stav a štruktúru majetku; teda je potrebné hodnotiť ich celkové majetkové pomery z hľadiska dlhodobého časového obdobia, a nielen prechodnú, dočasnú situáciu v hospodárení. Samotný momentálny nedostatok disponibilných finančných prostriedkov nie je sám osebe dostatočným dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože rozhodujúcim kritériom sú celkové majetkové pomery žiadateľa zhodnotené z hľadiska dlhodobého hospodárenia. U oboch subjektov je okrem ich pomerov potrebné tiež skúmať skutočnosť, či zo strany účastníka domáhajúceho sa priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie či bránenie práva; pričom obidva predpoklady musia byť naplnené súčasne. Hoci podnikajúce osoby nemôžu byť vopred vylúčené z možnosti moderácie poplatkovej povinnosti, je potrebné zohľadniť, že do podnikania nikto nevstupuje preto, že je to jeho povinnosťou, ale sa tak deje na základe jeho dobrovoľného suverénneho rozhodnutia, a teda sám musí zodpovedne zvážiť svoje schopnosti, materiálne možnosti a tiež väčšie nároky, ktoré budú na neho z tohto dôvodu z viacerých hľadísk kladené. Každý podnikateľský subjekt, bez ohľadu na svoje postavenie, organizačnú formu alebo na to s akým majetkom podniká, vstupuje do oblasti vzťahov, ktoré znamenajú nielen nádej na úspech v podnikaní, na zisky, ale nevyhnutne so sebou nesú aj riziko neúspechu, strát a ďalších nepriaznivých dôsledkov. Odvolací súd sa zhoduje s argumentáciou prvoinštančného súdu, že u všetkých podnikateľských subjektov je potrebné, pokiaľ ide o posudzovanie predpokladov pre oslobodenie od súdnych poplatkov rozlišovať, či nepriaznivá situácia podnikateľa vychádza z jeho podnikateľskej činnosti, teda či má pôvod v podnikaní, pričom tu nie je dôležité, či postupoval pri tejto činnosti riadne a dostal sa do nepriaznivej situácie vplyvom zhody okolností alebo postupoval nezodpovedne a sám si svoju situáciu zavinil, lebo to všetko treba zahrnúť do pojmu podnikateľského rizika, alebo či sa podnikateľ ocitol v nepriaznivých pomeroch z dôvodov nesúvisiacich s podnikaním.

28/ Po oboznámení sa s obsahom spisu má odvolací súd zato, že súd prvej inštancie správne skúmal predpoklady v zmysle § 138 O.s.p. - teraz ust. § 254 CSP - pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, za týmto účelom postupoval vecne správne, keď zisťoval pomery na strane žalobcu, t.j. jeho majetkových a finančných pomerov, pričom prihliadal aj na okolnosť podnikateľského rizika. So záverom súdu prvej inštancie o tom, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od súdneho poplatku na strane žalobcu sa preto odvolací súd stotožnil.

29/ Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 9. 11. 2017 - 1028 č.k. 14C/172/1996 - 1028 v napadnutých častiach (t.j. vo výroku o nároku na náhradu trov konania sporových strán a vo výrokoch o náhrade trov štátu) zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia; v prípade napadnutého uznesenia Okresného súdu Bratislava I zo dňa 6. 4. 2016 č.k. 14C/172/1996 - 954 toto uznesenie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

30/ O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods.1 CSP a vzhľadom na úspech žalovanej 1 v odvolacom konaní jej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O samotnej výške žalovanej 1 priznaných trov, ako aj výške trov štátu, rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP, ktoré po právoplatnosti rozhodnutia vydá vyšší súdny úradník.

31/ Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 CSP).